

blev således lovfestede grensedokumenter mellom de to herreder Sør-Rana og Nesna og mellom de to godseiere Coldevin, som eier av almenningen, og Walnum som eier like fra Nordsjona, Hauknes, Fuglstad, Fuglstadli, Fagerli, Breivik, Kvalnes, Sjonmo, Sjonbotn, Sjøneidet og mange småbruk.

Den omhandlede grense var og blev et i alle forhold lovfestet dokument.

Er det meningen at høiesterett har tatt så grundig feil?

Jeg må søke en årsak til en sådan mishandling.

Her er gått 46 år siden 1884, da Hans Jørgensen Buvik som opmann tok de i almenningsforretningen opgitte menn med til Straungrenda for å skyldsette Grønli, som skulde avståes fra Coldevins gods til staten og legges til den øvrige almenning på sørsiden av Ranafjord, g.nr. 99, br.nr. 1.

Sammen med Grønli, som var grunnlaget for Almenningen på nordsiden av Rana, tok mennene med et høifjellsparti, først etter Kvandallsfjellets rygg eller vannskille til Holmelvas utløp, — på Munchs kart merket Kvandalsvann — hvor Holmelva hadde sitt første og største utløp. Hele grunnlinjen er i nordvest fra Esjeklubben ved Nord-Ranas herredsgrense på nordsiden av gården Straumdalen og på nordmarkens fjellrygg. Grunnlinjen fra det sydøstligste punkt i nordvest kommer igjen av Kvandallsfjellets høieste rygg eller vannskill 5—600 m. o. havet til Holmelvas utløp og videre etter Holmelva nedover Kvandallsfjell eller Holmfjell til Holmelva styrter eller som det står „går utover Holmfjellets styrtning.“ Men på styrtingen skal fjellhøiden følges i samme grunnlinjes retning, som er nordvest og nord, og da først støter Nesna herredsgrense på Pollstolpen som det nordvestligste punkt av almenningen, som var befart og fikk navnet „i Straungrenda liggende del av Sør-Ranas almenning, g.nr. 99, br.nr. 1.“

Ingen var varslet fra de tilstøtende gårdes beitefjell, hverken fra Sjøna eller Steinhaug, Utskarpen og Storholmen. Alle var uvitende om alt, men de fikk høre det senere. Det hele gjaldt bare Straungrenda med en snautfjellstrekning parallelt med Nord-Ranas herredsgrense, ca. 3 miles avstand fra Nord-Ranas grense til Nesna grense, hvilket utgjør hele området av Coldevins eiendom. Grunnlinjen, almenningens sydgrense i nordvest, fører først op fra Kvandalen eller Kvandalselva etter skillebekken rett i nord og op på høieste Kvandallsfjell. Da er man nådd en høide på 5—600 m. o. h.

Hvordan i allverden kunde høiesterett finne på å dømme mig etter en linje punkt F til punkt P, som går til skråss gjennom de nedre rabber og den brede og dype Kvandal til Vaet, merket punkt P.?

På dette falske grunnlag har høiesterett dristet sig til å si at Kvandallsfjellets rygg er fulgt.

En av statens hovedvitner, Hans P. Altermark, gjorde ed i saken på finget. Vitnet kalte fjellet på sørsiden av Kvandalen for Kvandallsfjell og således kom det lavestliggende punkt P. fram, vel 200 m. o. h. På nordsiden kalte vidnet landskapet for rabber — som retten nu har gjort til fjell og kaller punkt F.

Alt dette tøv eller misforståelser var til gjennemsyn først ved underrettens dom og dernest ved Trondheims overretts dom av 11/1 1929. Det har naturligvis også forelagt ved høiesteretts dom av 19/6 1931 og måtte selvfølgelig utvirke en forunderlig avslutning. Nevnte vitne var født og opvokset på gården Straumdalen.

Hovedvitnet Mathias Arntsen Langstrand i Nordsjona beediget

at det østligste Utskarpvann på Holmdalen, nu avsatt Holmvann, var nevnte Kvandalsvann. Utskarpbygdingene mistet alle sine vel kjente navn såsom Holmdalen, Baklien, Tralldalen, Steinhaugfjell, Norddalen, Sjørdalen, Elvenessan og Norddalsrabben, hvor herredsgrensen mot Nesna var avsatt, og i Holmvassdraget alle de større Utskarpvann, de to største like store som Utskarpfjorden.

Høiesterettsdommen antyder i forhold til mig om punkt F, at linjen går tilskråss over Kvandalen til punkt P i øst og ved Holmelva. Alt dette er tøv og misforståelser. Det angår slett ikke mig eller min påståtte beite. Det er straumværingene som eier og beiter der.

Punkt R ved Vakkerengets sæter, oppbygd av Benoni Nikolaisen, var det østligste punkt, som skogforvalter Bugge tok som statens nuværende påstands-linje, og som jeg var til forlikskommissjonsmegling for, efterat jeg ved sorenskriveren i Rana gjennom lensmannen i Hemnes ved forbudsforretning skulde bøte med fengselstraff efter straffelovens § 343, såvidt jeg husker, hvis jeg ikke sluttet å beite feet innover almenningen. Det var mig en umulighet å bøie mig for slike trusler.

Bugge avsatte videre et punkt T. på Kvitvatnets vestligste strøk og derfra til punkt J. op på en stolpe øst og ved Pollen i Nordsjona. Denne linje er det jeg var innkalt til forlikskommissjonen for.

Jeg har på alle områder forsøkt å grunnlegge eller klarlegge gjennom alle lokalkjente gårdbrukere i Sjøna (beiteberettigede og grunneiere) beviser mot statens krav på å strekke sin almenning innover Nesna herreds grunn. Således er alle vitner enstemmig i sine utsagn om at det landområde som er tatt av staten i tillegg til det område, som var bortbykset til lappene, lå innen Nesna herred og nu er gått tapt for Nesna kommune.

Den av mig forfektete linje var den rette og burde også ved høiesterett være blitt fulgt. Her er absolutt en stor feil begått, og den bør rettes på ved grenseoppgang, hvor herredsstyrene bør være representert.

Poståpneriet i Sjøna.

Dampskibsekspeditør P. Ulriksen, Myklebostad er ansatt som poståpner i Sjøna fra 1. august, idet poståpner Petersen da fratræder ifølge aldersgrenseloven.

En sjelden fisk

er fanget utenfor Mehavn. Den veiet 45 kg. og var av skapelse som en kjempemessig uer, dog mere fyldig og var sølvaktig av farge med røde finner og spor som på haffisken. Fisken er sendt til Tromsø museum.

Antagelig en sølvkveite.

Godt år for skogen nordpå.

Nord-Norges skogmannsforbund som i disse dager har holdt årsmøte i Målselv har foretatt en rekke befaringer bl. a. i Øverbygden i Målselv og i Balsfjord, hvor man har besøkt skogene samt besøkt flere planteskoler og steder hvor det har vært drevet meget vellykkede arbeider med skogkultivering. Det er i år usedvanlig rik blomstring på furuen nordpå, likeledes på den ved kultivering frembragte granbestand.

Under møtet besluttet enstemmig å sende en resolusjon til statsmakten om øket bevilgning til skogkulturarbeider i Nord-Norge.

Som skogmannsforbundets formann gjenvalgtes enst. skoginspektør Nilsen, Mo.

Ny automobilbuss i Mo.

Brødrene Erichsen, Mo, har bygget sig en ny moderne automobilbuss med sitteplasser for 11 personer.

En drukningsulykke og en redningsdåd.

Noen ungdommer fra Baklands-siden (Millingsjorden) i Korgen var forleden oppe i Sandvatnet på Vesterfjellet for å fiske. De hadde en pram til farkost på vatnet. En av deltagerne, Sigurd Johnsen Trangmo, rodde ut på vatnet i prammen. Hvordan det gikk for sig kommer ikke denne beretning ved: nok er det at prammen veltet og mannen falt uti det kolde vatn. Han forsøkte å komme op i prammen, men den gikk flere gang rundt. Tilslutt lyktes det for Sigurd å få armen over prammen, så han fløt på en måte. Svømme kunde han ikke og det kunde heller ingen av dem som på stranden stod og så på og var aldeles skrekkslagne og bare ventet på at Sigurd skulde drukne.

Plutselig husket en av selskapet på at Anton Lorentsen, Millingsjord, som var inne i hytta, kunde svømme, og vedkommende blev straks varslet og kom tilstede. Så snart det lot sig gjøre klædde han av sig sko og klær og svømte ut mot mannen og prammen, fikk fatt i tauet og satte kursen mot land med prammen og mannen på slep. Kommet et stykke mot land, røk tauet av, men Anton fikk tak i prammen, og det lyktes på den måte å få berget den dyre last i land. Men da hadde Sigurd Trangmo fått krampe på grunn av strabassene og det kolde vatnet. Det lyktes dog snart å få liv i ham.

Det fortelles at selskapet gjorde kort process med prammen. Den blev i en hast omskapt til kaffekokerved.

Men Anton Lorentsen Millingsjord burde vel ha en offentlig påskjønnelse. Han er det efter vår mening vel verd.

† Elsa Laula Renberg

avgikk ved døden onsdag 22. juli på Brønnøy pleiehjem, 54 år gammel. Dødsårsaken var lunge-tuberkulose. Hun blev for alvor syk i januar i vinter.

Elsa Laula var født 29/11—77 av norske foreldre i Hattfjelldal, men opvokset og utdannet i Sverige, først ved realskolen i Örebro, derefter i jordmorskolen i Stockholm.

I 1918 blev hun gift med reindrier Tomas P. Renberg og har siden arbeidet sammen med sin mann i reindriften i Vefsn m. fl. steder på Helgeland.

De har hatt 6 barn, hvorav de 4 lever. Siste vinter bodde familien i Stordals tidligere gård oppe ved Vefsn meieri.

Elsa Renberg var den første samekvinne i nyere tid som ved foredrag og energisk arbeide op tok kampen for samernes eksistens under sammenslutning og bedre levingsvilkår. Hennes virke med dette begynte i 1913, og i 1917 fikk hun istand det første landsmøte for samefolket i Trondhjem.

Elsa Laula var en meget begavet, vel utdannet samekvinne, der la stor energi og fast vilje i sitt virke.

Nu er hennes liv endt i forholdsvis tidlig, ung alder, ett av de mange, tunge ofre den „kvote pest“ krever innen alle samfundslag.

Hun begraves på Dolstad kirkegård tirsdag den 28. juli fra kirken.

Fred over Elsa Laula Renbergs minne!

Mosjøen 24/7—31.

M. Husliad.

Mo og Brønnøysund telegrafbestyrerstillinger.

Bestyrerstillingen ved Mo telegrafstasjon er fra 1. juli d. å hevet fra 3 til kl. 2. Det samme gjelder bestyrerstillingen ved Brønnøysund telegrafstasjon.

Graf Zeppelin på vei mot polen.

Det går smått med ordningen av arbeidskonflikten.

(Telegrammer til «Nordlands Avis».)

Nordpolsekspedisjonene.

London: England har utsendt korrespondenter, som medfølger såvel „Graf Zeppelin“ som Malyguin-ekspedisjonen. Med sistnevnte er også endel engelske turister ombord. De engelske korrespondenter gjør nummer av at Nobile er med på ferden. Han er taus og reservert. Det antas at han skal se på Frantz Josefs Land i forbindelse med nye planer om å foreta en ekspedisjon, likesom han ennu har håp om å finne spor deroppe efter Italia-ekspedisjonens forsvundne folk.

Moskva: Isbryteren „Malyguin“ kastet igårkveld anker ved Hooker-øya ved Frantz Josefs land. Det er truffet forberedelser til å møte „Graf Zeppelin“.

Luftskibet var ved middagstid igår halvveis mellom den russiske nordkyst og Frantz Josefs Land og ventes å være fremme i løpet av dagen.

Hvad Mac Donald vil vise verden.

Berlin: Den britiske utenriksminister Henderson kom hertil igår morges. Den amerikanske utenriksminister Stewson reiste igår middag til London i en Amsterdam-flyvemaskine.

Berlin: Statsminister Mac Donald kom igårkveld til Berlin. Rikskansler Bürrning holdt for ham og Henderson en middag. Mac Donald holdt en tale, hvori han fremholdt at han og Henderson var kommet for å vise verden deres ulorbindende tillit til Tyskland.

Et drap i fylla.

Gjøvik: På en av de øverste gårder i Nord-Aurdal blev det søndag kveld forøvet et drap. Noen ungdommer satt sammen og drakk heimbrenta. Herunder røk etpar uklar og kom i slagsmål. Det endte med at en 26 år gammel gårdsgutt Thorstein Nybo blev stukket i hjertet med en kniv. Han utåndet straks efter. Drapsmannen Bjarne Kjørli er arrestert og innsatt i varetekt-fengsel i Aurdal.

Gjøvik: Lensmannen i Aurdal uttaler ianledning drapet, at det er bra ungdommer allesammen. Thorstein Kjørli er 25 år gammel og den drepte er 26 år. Det har alltid vært et godt kameratskap mellom de to, og brødrene Nybo har ofte arbeidet hos Kjørli far, som er gårdbruker. Lensmannen mener at drapet er foregått i et øieblikks sinnsforvirring.

Branden i Glomfjord.

Det er foretatt efterforskninger for å finne årsaken til den store brand i Glomfjord. Lensmann Tønseth i Meløy uttaler at det synes som om brandårsaken er en gæte som aldri blir opklaret. Man går ut fra at ilden ikke er påsatt. Enten skyldes den kortslutning eller uaktsomhet i forbindelse med tobakksrøkning.

Meglingen i arbeidskonflikten.

Oslo: Den tvungne megling fortsatte igår formiddag med boktrykkerne. Meglingen i papirkonflikten som var berammet til kl. 13 igår, er utsatt til kl. 11 i formiddag.

Han fikk ta sig avdage med gift.

Stockholm: Regimentsintendant friherre von Gedda, som har underslått et større beløp fra forskjellige kasser ved Gøta livgarde, døde plusselig natt til søndag på det sykehus han var innlagt. Den 18. besluttet krigsretten at han skulde arresteres. Senere var han under bevoktning på sykehuset, men tiltross herfor lyktes det ham å få tak i gift, vistnok veronal, som han tok natt til søndag.

»Nautilus« forsinket.

London: Ubåten „Nautilus“ avgår antagelig fra Plymouth i formiddag. Reparasjonen er ferdig, og ubåten er prøvet i elva.

Middelaldersk barbari i U. S. A.

Washington: En kommisjon som i sin tid blev nedsatt for å arbeide med undersøkelse av De forenede staters rettsforhandlinger og straffesystem, har avgitt sin innstilling. Det fremgår at der i de 3000 forberedelsesanstalter og fengsler i de forenede stater ofte utvises en middelaldersk brutalitet, som betegnes som nesten utrolig.

En knallperle lemlester en gutt.

Trondheim: En sørgelig ulykke hendte her i byen igårkveld. En 11 års gutt fant i en kjelder en etterglemt knallperle, som han tok med ut på gaten og satte sig til å leke med. Han pirket med en spiker inn i knallperlen, som eksploderte. Guttens fikk skutt av den høire hånd og fikk alvorlige lesjoner i ansiktet, bl. a. mistet han begge øine.

Brand i Levanger.

Et orgelbyggeri i Levanger er brent. Skaden utgjør flere tusen kroner. Maskiner og endel orgler, som var under arbeide, blev ødelagt.

Regulering av trelastimporten?

Oslo: I anledning protesten fra Narvik vedrørende importregulering av trelast kan opplyses, at rådets varamenn fra Nord-Norge i møte i Mosjøen har behandlet situasjonen i Narvik. Når deres rapport foreligger, vil importrådet ta saken op til avgjørelse. De innkomne søknader fra Narvik om dispensasjon er ikke innvilget av rådet.

Intet lønningsforslag fremsatt.

Oslo: Ennu er intet avgjort med hensyn til fremsettelse av lønningsforslag i den store arbeidskonflikt, uttaler riksmeglingsmannen på henvendelse.